No. 1340 Zaterdag 4 September 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f 0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 3 September.

De Grondbelasting.

De Gouverneur heeft een ontwerp ingediend bij den Kolonialen Raad tot wijziging en aanvulling van de artikelen 5 en 6 der Grondbelastingverordening 1908. Behalve de gebruikelijke *Memorie van Toelichting* werden aan het Ontwerp nog drie, flink uitgewerkte, vergelijkende staten toegevoegd.

Een woord van lof aan de nijvere samenstellers en ontwerpers dezer wijziging!

Daar is met meer dan „bekwamen spoed", daar is hard gewerkt om deze hoogst noodzakelijke wijziging ten spoedigste aan te kunnen brengen. Hopen wij, dat de Koloniale Raad aan dit zeer belangrijk ontwerp thans ook de volle aandacht schenke, opdat er een verordening tot stand kome, die werkelijk bruikbaar is en niet weer bijna onmiddellijk na de goedkeuring en afkondiging behoeft gewijzigd te worden.

Het muisje der reorganisatie van ons belastingsysteem zal nog wel een staartje hebben; op dit eerste ontwerp tot wijziging zullen nog wel meer andere volgen. Het complex van 18 Ontwerpen was te veel werk in eens om behoorlijk onder handen genomen te worden, daarbij, er zat te veel haastige jacht achter. De Heer P. J. DE JONCKHEERE wilde terug naar Holland. Dat thans de Raad met de noodige kalmte de voornaamste nieuwe verordeningen nogmaals de revue eens late passeeren. Daar zijn er nog wel meer, die gewijzigd mogen worden.

Het nieuwe Ontwerp stelt voor: artikel 5 der grondbelastingverordening te lezen als volgt:

„Onder de belastbare waarde der onroerende goederen wordt voor de toepassing dezer verordening verstaan derzelver gemiddelde opbrengstwaarde gedurende het jaar, waarin met de vaststelling der aanslagen wordt aangevangen en de twee daaraan voorafgaande jaren.

Deze opbrengstwaarde wordt bepaald door de jaarlijksche opbrengst, gemiddeld over het gemeld tijdvak, te vermenigvuldigen:

„A. Voor de gebouwde eigendommen,
„bedoeld bij artikel 8. met 12½;

„B. voor de overige gebouwde eigendom,
„men, indien hunne onder normale om-
„standigheden bedongen of de geschatte
„huurprijs, gemiddeld over dat tijdvak,
„bedraagt:

„1o. op Curacao:
„niet meer dan f 72,........................ met 6;
„meer dan
f 72, doch niet meer dan f 96, „ 8;
„ 96, „ „ „ „ „ 168, „ 10;
„ 168, „ „ „ „ „ 240, „ 11;
„ 240..............................„ 12½.

„2o. op Aruba:
„niet meer dan f 48,........................ met 6;
„meer dan
f 48, doch niet meer dan f 84, „ 8;
„ 84, „ „ „ „ „ 120, „ 10;
„ 120, „ „ „ „ „ 144, „ 11;
„ 144,..............................„ 12½,

„3o. op Bonaire en St. Eustatius;
„niet meer dan f 36,........................ met 6;
„meer dan
f 36, doch niet meer dan f 72, „ 8;
„ 72, „ „ „ „ „ 96, „ 10;
„ 96, „ „ „ „ „ 120, „ 11;
„ 120,..............................„ 12½;

„4o. op St. Martin en Saba:
„niet meer dan f 48, ... met 8;
„meer dan
f 48, doch niet meer dan f 180, „ 10;
„ 180,..............................„ 11;

„C. voor ongebouwde eigendommen met 16."

Door de wijziging van dit artikel is de geheele verordening gewijzigd, en naar wij hopen ook verbeterd.

De gebouwde eigendommen, bedoeld bij artikel 8 zijn die, welke, „kennelijk dienende om te zamen met gronden, waarop landbouw, veevruchten- of houtteelt of zoutwinning wordt gedreven, gebruikt te worden, afgescheiden van die gronden geene of slechts geringe huur zouden kunnen opbrengen,"

Aan artikel 6 wordt een nieuw lid toegevoegd.

„Als een afzonderlijk gebouwd eigendom
„wordt aangemerkt elk gebouw of gedeel-
„te daarvan, dat volgens artikel 2 in ver-
„band met artikel 6 der Gebruiksbelasting-
„verordening 1908 een perceel is".

De overige artikelen hebben ten doel aan de voorgestelde wijziging terugwerkende kracht te verleenen en ook uit te strekken tot de aanslagen, welke reeds geschied zijn, en die dus ook alle gewijzigd zullen worden.

De Gouverneur zegt in de MEMORIE VAN TOELICHTING:

„De uitkomst van de kortelings geëindigde aanslagregeling der Grondbelasting heeft aangetoond, dat wel is waar een belangrijke verlaging der belasting is verkregen, doch tevens, dat deze is gepaard gegaan met een zoodanige verplaatsing van druk, dat de gebouwde eigendommen van geringe huurwaarde zijn belast geworden met een gedeelte der ontheffing, die gegeven is aan gebouwen van meer aanzienlijke huurwaarde.

Ligt dit resultaat voor een deel bij de somwijlen veel te lage schattingen van kleine perceelen onder de oude verordening, in hoofdzaak evenwel is de verhooging der belastbare waarde dier perceelen toe te schrijven aan het systeem van waardebepaling volgens de tegenwoordige verordening, dat de waarde op dezelfde wijze berekent voor de groote als voor de kleine perceelen, hoeveel deze bij een percentsgewijze zelfde bruto-opbrengst in rentabiliteit uiteenloopen.

Volgens art. 5 dier verordening wordt de opbrengstwaarde voor ALLE gebouwde eigendommen bepaald, door de jaarlijksche opbrengst te vermenigvuldigen met 12½.

De Memorie van Toelichting op dat artikel doet zien, dat de wetgever in de belasting wil treffen de netto-inkomsten en dat deze worden aangenomen 6 percent te bedragen van het kapitaal, dat de eigendommen vertegenwoordigen.

Buiten de belasting valt het gedeelte van de inkomsten, dat behoort gereserveerd te worden voor afschrijving noodzakelijk tegenover vermoedelijke waardevermindering (door den wetgever gesteld op 1 %), de onderhoudskosten (gesteld op ½%) en de grondbelasting zelve (±½%).

De wetgever heeft dus aangenomen, dat de gebouwde eigendommen, bij een rentevoet van 6%, een bruto opbrengst hebben van 8 % hunner waarde, waarvan 6 % het belastbaar element vormt en 2 % niet in de belasting wordt betrokken.

Een gebouwd eigendom met een opbrengst van f 80.—, is derhalve belast naar f 60.— en onbelast voor f 20.—

Bij den aangenomen rentevoet van 6 % vertegenwoordigt het belastbare bedrag van f 60.— een kapitaal van f 1000.—

Dit kapitaal is in het systeem der verordening de grondslag voor de heffing der belasting.

Het bedoeld gebouwd eigendom heeft derhalve een belastbare waarde van f 1000.— of 12½ maal zijne opbrengst ad f 80.—

De aangenomen vermenigvuldigingsfactor „12½", is dus juist te achten voor de gebouwde eigendommen, welke 1 % voor afschrijving en ½ % voor onderhoud vorderen.

Zijn de afschrijvingen en de onderhoudskosten grooter dan respectievelijk 1 % en ½ %, dan zal bij een rentevoet van 6 %, de factor tot het kapitaliseeren van het eigendom een lager cijfer behooren aan te wijzen dan 12½.

Gesteld namelijk, dat bij een opbrengst van f 80.—, de waardevermindering en de onderhoudskosten met inbegrip van de grondbelasting elk f 16.— bedragen, dan blijft de netto-opbrengst f 48.— vertegenwoordigende tegen 6 % rente, een waarde van f 800.— of van 10 maal f 80.—, zoodat in dat geval de opbrengst niet 12½, maar slechts 10 maal behoort genomen te worden om de belastbare waarde te verkrijgen.

In het gegeven voorbeeld blijken de afschrijving en de kosten elk 2% der waarde te bedragen. Zijn deze bijv. echter 7 % en 3%, dan behoort de factor tot kapitaliseering het cijfer 6 aan te wijzen, immers de opbrengst bedraagt dan (6%) rente+7% afschrijving + 3% onderhoud plus grondbelasting =) 16% van het kapitaal of een ZESDE deel daarvan; zoodat het kapitaal **6** maal de opbrengst beloopt.

Het is den ondergeteekende gebleken, dat de bestaande factor „12½" niet juist is voor het kapitaliseeren van gebouwde eigendommen van geringe huurwaarde.

Vooral de arbeidershuisjes, die door de gebruikers zelven worden opgetrokken van plankjes, afkomstig van gebruikte kisten, met dakbedekking van oud blik, zoomede de primitieve hutten der bevolking op het land, als ook wel steenen huisjes van minderwaardigen bouw, mogen geacht worden veel eerder te vergaan dan in 100 jaar (1% afschrijving) en vorderen een aanzienlijk hooger bedrag aan onderhoudskosten dan naar reden van ½%, dit laatste voornamelijk daaruit voortspruitende, dat in de beperkte ruimte dier woningen veel personen verblijven, die bovendien het eigendom van derden niet voldoende respecteeren.

Een ingesteld onderzoek heeft aangetoond, dat als regel de waardevermindering en de onderhoudskosten het grootst zijn bij de gebouwen van de geringste huurwaarde en evenredig afnemen bij stijging dier waarde en dat zij overeenkomen met de door den wetgever aangenomen cijfers, voor de perceelen, die plegen bewoond te worden door personen, die niet meer behooren tot de vlottende arbeidersbevolking en die hunne verplichtingen tot het doen van kleine herstellingen nakomen.

Hieruit volgt, dat het voor een gelijkmatige heffing van de grondbelasting een eisch is, dat de vermenigvuldigingsfactor, bedoeld bij art. 5, voor sommige categorieën van gebouwde eigendommen worde verlaagd en dat die factor het kleinst zij voor de kleinste perceelen, om geleidelijk toe te nemen voor die van hoogere huurwaarde.

In het thans aan Uwen Raad aangeboden wijzigingsontwerp heeft ondergeteekende de noodig geoordeelde verbetering geformuleerd.

Artikel 1. Blijkens art. 1 van het ontwerp, is het noodzakelijk geacht, om op Curaçao de belasting met meer dan de helft te verlagen voor de perceelen, waarvan de huurprijs of de in vergelijking daarmede geschatte huurwaarde f 72.— of minder bedraagt en die verlaging geleidelijk te verminderen voor grootere perceelen om er mede te eindigen bij perceelen van een hoogeren huurwaarde dan f 240.—

Voor de overige eilanden behooren in verband met den aldaar heerschenden lageren huurstand, de huurcijfers uitteraard lagere bedragen aan te wijzen, terwijl op St. Martin en Saba de vermenigvuldigingsfactor behoort te liggen tusschen 8 en 11, omdat de aard der gebouwde eigendommen, die meest alle uit hout zijn opgetrokken, niet zulke scherpe verschillen doet voorkomen wegens afschrijving voor waardevermindering en wegens onderhoud, dan op de andere eilanden.

Tot toelichting van den aftrek wegens wanbetaling en het ledig staan van woningen voor zooveel dit een gewoon verschijnsel is, zij Uw Raad ingelicht, dat door de Hoofdcommissie, van aanslag en ook door de verschillende commissien op Curaçao is aangenomen, dat bij perceelen van niet hooge huurwaarde het regel is, dat de huurprijs, die bedongen wordt niet geheel genoten wordt.

De commissies kwamen tot de conclusie, dat wanbetaling der huurpenningen, waaraan voornamelijk het verschil tusschen bedongen en genoten huurprijs toe te schrijven is. gemiddeld gedurende de drie laatste jaren voorkwam:

bij perceelen van een huurprijs van:

niet hooger dan f 72.............	tot 35%
boven f 72 tot en met f 120.	„ 25%
„ „ 120 „ „ „ „ 144.	„ 20%
„ „ 144 „ „ „ „ 168.	„ 15%
„ „ 168 „ „ „ „ 240.	„ 10%
„ „ 240 „ „ „ „ 300.	„ 5%

Deze cijfers zijn, zooals den Gouverneur gebleken is, niet willekeurig gekozen, maar vastgesteld na onderzoek, na informatiën bij verschillende personen en raadpleging van aanteekenboeken der huurontvangsten.

De juistheid ervan is door den Raad van Beroep bij zijne uitspraken bevestigd.

Voorts wordt nog opgemerkt, dat deze cijfers niet constant zijn, doch wijziging kunnen voorkomen in de drie jaren, die aan de volgende vijfjarige tijdvakken van aanslag zullen vooraf gaan.

Artikel 2. Het cijfer van vermenigvuldiging volgens art. 1 moet beoordeeld worden naar den bedongen of geschatten huurprijs van gebouwen of gedeelten van gebouwen, die afzonderlijk worden verhuurd of gebruikt. Voor een gebouw bijv. dat bestaat uit een boven- en benedenhuis, moet de vermenigvuldigingsfactor derhalve worden bepaald afzonderlijk naar de huurwaarde van het beneden- en naar die van het bovengedeelte en dus niet naar de totale huurwaarde van beide gedeelte te zamen.

Het onderwerpelijke artikel voorziet hierin.

Het begrip „perceel" in den zin der Gebruiksbelastingverordening kan hier worden gevolgd.

Le 2e zinsnede van dit artikel ontlast art. 6, 2de zinsnede van de Grondbelastingverordening 1908 van het woord „gebouwen", een woord, dat bij aanneming van het ontwerp overtollig zou zijn, omdat het begrip „perceel" in zich sluit de gebouwde aanhoorigheden van gebouwde eigendommen.

Artikel 4. Het is wenschelijk, om de voorgestelde verlaging ook van toepassing te verklaren op de aanslagen van het loopende belastingjaar."

En hiermede meenen wij onze geachte Lezers voldoende op de hoogte te hebben gebracht omtrent de voorgestelde wijziging der belastingverordening.

De Toekomst van de Zoutindustrie in onze Kolonie.

IV.

Wellicht bestaat er nog een ander middel, om den opbloei dezer industrie te bevorderen, nl. door ze intrinsiek te verbeteren en uit te breiden.

Het is van algemeene bekendheid, dat de reusachtige ontwikkeling van de chemische en technische wetenschappen in den laatsten tijd machtig veel hebben bijgedragen tot het ontstaan van tal van nieuwe en tot de herleving van oude industrieën. Van den anderen kant valt het evenmin te ontkennen, dat er zoowel door het verwende publiek als door den onderlingen wedijver steeds hoogere en zwaardere eischen gesteld worden aan elken tak van nijverheid. Een industrieël, die zich niet onmiddellijk weet meester te maken van de laatste wetenschappelijke ontdekkingen op zijn terrein, kan op den duur onmogelijk den strijd om het bestaan met meer actieve mededingers volhouden. Merkwaardig zijn onder dit opzicht de woorden van Minister TALMA, juist één maand geleden gesproken bij de opening van de Tentoonstelling in de industriestad Tilburg, welke woorden ook in onze Kolonie alle aandacht en behartiging verdienen.

„Degenen, die de industrieele ge-
„schiedenis hebben nagegaan van de
„laatste honderd jaren in de ver-
„schillende landen van Europa,—
„want wij staan hier niet voor een
„verschijnsel, dat zich beperkte tot
„een bepaalde stad of een bepaald
„land, wij hebben hier te doen met
„een internationaal verschijnsel,—
„die weet ook, dat alléén die vol-
„ken in den strijd om het bestaan
„zich het best weten te handhaven,
„die ook hunne industrie het best
„kunnen handhaven. *Handhaven*, niet
„in dien zin, dat de industrie blijft
„wat zij is, *want een INDUSTRIE,*
„*die blijft wat ze is, gaat achteruit,*
„doch de industrie handhaven in de-
„zen zin, dat zij zich steeds uitbreidt
„en zich daarbij ten nutte maakt,
„hetgeen de technische wetenschap
„haar biedt om de productiewijze
„te verbeteren........,Het is wel eens
„gewoonte geworden, om, wan-
„neer de zaken niet goed gaan, en
„een industrie zich niet kan hand-
„haven, zich in de eerste plaats te
„wenden tot den wetgever, om daar-
„door tot nieuwe ontwikkeling te
„geraken. Doch het eerste en voor-
„naamste, waar het in dergelijke ge-
„vallen op aankomt, is, dat dege-
„nen die zelf in de industrie betrok-
„ken zijn, zich ten volle geschikt ma-
„ken om hun taak te vervullen."
„Er is geen enkele beschaafde staat,
„die de nijverheid met gebrekkige
„materialen kan handhaven, die niet
„de nieuwe ontdekkingen der weten-
„tenschap wil aanwenden, en de nij-
„verheid wil maken tot een gezond
„element in het volksleven. En
„welke richting onze politiek ook
„uitgaat, in ieder geval zal op de al-
„lereerste plaats de industrieël zelf
„hebben te zorgen, dat de plaats
„die zijn industrie verkregen heeft
„ook worde gehandhaafd."

Of nu speciaal de Curaçaosche Zoutwinning met den tijd is meegegaan, m. a. w. of zij successievelijk ook haar bedrijf verder technisch verbeterd, en veel voordeel getrokken heeft uit de latere uitkomsten der chemie, mag met grond betwijfeld worden. Door de scherpe concurrentie harer eigen agenten, onderling en met anderen gedwongen den prijs van het product al maar door te verlagen, is men er intusschen weinig of niet van bewust geweest, het eenigszins in zijn macht te hebben, pressie op de wereldmarkt te kunnen uitoefenen, door het bedrijf op peil te houden, door aan andere eischen der clientèle of aan nieuwe voorwaarden der nijverheid tegemoet te komen. Altijd is het stereotiep antwoord geweest, dat het geheele bedrijf der zoutwinning door de natuur zelve gedreven wordt en de mensch het niet in zijn macht heeft daarbij in te grijpen. Dat is waarschijnlijk ook de reden geweest, wat eenige jaren geleden den Heer van KOL in zijn boek over onze Kolonie het gezegde ontlokte: „De zout-
„winning geschiedt op de meest pri-
„mitieve wijze, en deed mij in alle
„opzichten denken aan die ten tijde

„der Romeinen, zooals ik ze toe„vallig in een oud boek beschreven „vond." Doch versteend als men was in zijn eigen meening en gewoon geraakt aan de groote woorden van den Heer van Kol, ontweek men het onderzoek naar de waarheid dezer uitspraak, of liet ze met een minachtend schouderophalen langs zich heen glijden. Toch schuilde er wel een kern van waarheid in dat gezegde.

Wat is er gedaan om het bedrijf los te maken van den invloed van het hemelwater, dat bij overvloedige regenjaren den zoutoogst geheel of ten deele deed mislukken?—Op het eiland Madoera en zelfs op St. Martin zijn maatregelen in die richting niet zonder succes gebleven.—Het strekt wel eenigermate ter verontschuldiging, dat hier de drang naar die verbetering niet zoo groot was, omdat in den regel de voorraad en aanbod verre de vraag en den verkoop overtreft.

Te veel teert men in onze Kolonie op de traditie, dat ons zout van een uitstekende hoedanigheid is. Maar dit zelfs toegegeven, is het toch voorbarig, daaruit te besluiten, dat het voor *alle* doeleinden geschikt, en onlogisch, dat onze methode van zoutwinning niet voor verbetering vatbaar is.—Het product onzer salignes moge door zijn grove kristallen een uitstekend pakzout leveren als onder—en bovenlaag in de vaten en kisten, even begrijpelijk is het zeker, dat fijnere kristallen bij het inzouten van visch en van vleesch beter in alle vezels doordringen. Op sommige zoutplantages heeft men dit tekort reeds ingezien en wordt het zout vóór de verscheping machinaal fijngemalen, een praktijk die eveneens in Arabië aan de zoutpannen te Shaik-Othman bij de havenstad Aden toepassing vindt.

Daar bestaat evenwe ook „scherp" of „sterk" en „zwak" zout, een specificatie, die feitelijk alléén berust op het verschil in chemische samenstelling. Absoluut chemisch zuiver zout of chloornatrium, dus zonder eenige andere bijmengsels, wordt nergens ter wereld zonder kunstmatige bewerking uit de salignes gewonnen. Altijd zal een grooter of kleiner percentage van chloormagnesium, chloorkalium, zwavelzure kalk, zwavelzure magnesium daarin mede zijn opgelost. Hoe hooger echter het percentage dezer bijmengsels is, des te minder scheikundig zuiver en van meer inferieure kwaliteit dit keukenzout is. Juist die vreemde oplossing geven het zout dien eigenaardigen bitteren bijsmaak. De ondervinding van elders heeft bewezen, dat bij een oordeelkundige en systematische inrichting en exploitatie der zoutpannen het zeer goed mogelijk is, dit percentage tot een zeker minimum te beperken. Zoo verkrijgt men een product, dat volgens zijn chemische analyse aan alle vereischten van keukenzout of chloornatrium van 1ste kwaliteit voldoet. De in de pannen achtergebleven of uit de opgestapelde zouthoopen gefiltreerde moederloog kan, zoodra zij weer tot een hoogeren graad van dichtheid verdampt of geconcentreerd is, opnieuw tot zoutvorming of kristalisatie overgaan. Deze 2de oogst levert een minder goed soort, omdat er in dit zout meér chloormagnesium en waterdeelen en minder chloornatrium is opgelost is. Op die wijze voortgaande, kan men tot 3 à 4 verschillende soorten van zout verkrijgen. Daar dit chloormagnesium sterk *hygroscopisch* is, d. w. z. *wateraantrekkend*, zoo zal zout met een hooger gehalte aan chloormagnesium ook meér waterdeelen bevatten, dus vochtiger zijn, een eigenschap, die dit zout voor sommige doeleinden tot op zekere hoogte meer gewild maakt. Zulk zout, vooral wanneer het bovendien fijnkorrelig is, zal sneller oplossen, spoediger pekel geven, beter zouten en doordringen. Doch ook dit watergehalte heeft weer zijn grenzen. Te véél waterdeelen maakt de pekel slap en doet het zout minder krachtig inwerken. Hierbij moet alweer rekening gehouden worden, voor welk doel het zout gebruikt wordt. Bij het inzouten van kabeljauw en andere groote vischsoorten, die geconserveerd en *gedroogd* worden, staat de bedoeling voorop, behalve het goed inwerken van het zout in alle vezels, op de eerste plaats alle waterdeelen aan den visch te onttrekken. Daarvoor is noodig een kwaliteit zout, die wel een aanmerkelijk quantum aan chloormagnesium bevat, maar geen hooger dan 6 of 7 p.c. watergehalte heeft. Iets anders is het bij haring en kleine vischsoorten, die geen droogingsproces behoeven te ondergaan, waarbij het voldoende is, ze een ziltigen smaak te geven. Hiervoor kan zwak of slap zout, dus met een betrekkelijk hoog percentage aan waterdeelen, zeer goed dienst doen. Toch komen b. v. in Noorwegen en ook onder de Hollanders en Amerikanen wel afwijkingen van dezen regel in de praktijk voor. Dikwijls blijft men door jarenlange gewoonte gehecht aan het zout zijner keuze, ook al voldoet het theoretisch niet volkomen aan de bovengenoemde voorwaarden.

Sommige zoutsoorten bevatten onreine en schadelijke bestanddeelen. Professor Waage in Kristiania vond bij zijn onderzoekingen in verschillende monsters van 4 tot 16 p.c. dezer stoffen. Zoo bevat zout met een vuile en grijze kleur klei en bodembezinksels, een gevolg van onvoldoende afwassching en uitspoeling bij het garen. Het roode zout van de Middellandsche Zee is ten deele met ijzeroxyd gekleurd. Naar men zegt, geschiedt dit omdat in sommige landen de visschers van meening zijn, dat rood zout een „sterk" pekelzout levert. Door nauwkeurig onderzoek in Amerika is vastgesteld, dat visch met dergelijk zout bewerkt, zoodra ze aan groote warmte is blootgesteld geweest, met een laag van roodachtig slijm wordt bedekt, dat niets anders is dan een kleine plant, die tot de groep Schycophitae behoort, Clathrocystis roseo of volgens Dunal genaamd Protococcus salinus, wier cellen met een roode verfstof gevuld zijn.

Dergelijk zout geeft aan de visch een vuile, onoogelijke kleur en slechten smaak en maakt ze eerder aan bederf onderhevig. Hoogstwaarschijnlijk is de gedroogde visch *colbino, waranaca of hurel*, die hier van Maracaibo wordt ingevoerd, met zulk slecht afgewasschen zout geconserveerd.

Het is mij niet bekend, of er van het zout onzer Kolonie chemische analysen bestaan en zoo ja, of telken jare opnieuw de samenstelling er van wordt onderzocht en gecontroleerd. Plaatsen, waar méér dan één kwaliteit zout gewonnen wordt, waarvan de chemische analyse ten allen tijde kan overgelegd worden, genieten daardoor alleen reeds een aanmerkelijke aanbeveling en aantrekkingskracht.

Evenmin is het mij bekend, of het zoutgaren in onze salignes begonnen wordt, zoodra een bepaalde grens van dichtheid of concentratie bereikt is. Voor sommigen zal het misschien van belang zijn te weten, dat de kristallisatie van het zout begint met 25.6 gr. Baumé en tot 27 gr. Baumé zout van 1ste kwaliteit geeft. Dit wil zeggen, dat de pekel, gemeten volgens den areometer van Baumé, een dichtheid of een zoutgehalte van 25.6 of 27 gr. aanwijst. Bij deze dichtheid is één kub. M. of 1000 L. oorspronkelijk zeewater tot op ongeveer 100 L. pekel verdampt. Na dezen eersten oogst blijft er van elken oorspronkelijken kub. M. zeewater nog maar 64 L. moederloog in de pannen achter, die bij 28.5 gr. Baumé *tot* zout van 2de kw., bij 31 gr. B. *tot* 3de kw., bij 32.5 gr. B. tot 4de kwaliteit kristalliseert, welke verschillende soorten telkens minder chloornatrium en grooter gehalte aan chloormagnesium en waterdeelen bevatten.

Voor zoover ik heb kunnen achterhalen, schijnt de zoutwinning nog op de meest systematische en deskundige wijze gedreven te worden te Givaud in het Zuiden van Frankrijk. Daar wordt het zeewater eerst in een groot bassin geleid waar de vuile en schadelijke bestanddeelen tot bezinking komen en een eerste verdamping van 3.6 gr. B. tot 16 gr. B. plaats heeft; op dien graad van dichtheid scheidt zich de zwavelzure kalk of gips af, die telkens na verloop van eenige jaren verwijderd wordt. Eerst wanneer de pekel een zoutgehalte van bijna 25 gr. B aanwijst, leidt men haar in de pannen of cuvettes, waar de zoutkristallisatie een aanvang neemt. Na den reeds vermelden oogst van 4 verscheidene kwaliteiten zout, geeft de moederloog bij 35 gr. een zoutmengsel van gelijke deelen chloornatrium en chloormagnesium, die ieder afzonderlijk bewerkt worden. Dan is de moederloog reeds van 1 kub. M. tot 16 L. ingedampt, die dan in den winter of door kunstmatige afkoeling nog op tal van bijproducten, zooals bitterzout of Engelsch of Epsonzout, karnallit, en Glauberzout wordt afgewerkt.

Ook in deze richting ligt voor de zoutindustrie in onze Kolonie nog een uitgestrekt veld van onderzoek, van verbetering van het bedrijf en uitbreiding van afzetgebied.

In nog meer technische bijzonderheden te treden ligt buiten mijn bestek. Hoofdzaak was het voor mij aan te toonen, op welke wijze de verkoop van ons zout zich tot grooteren omvang kan uitbreiden en de productiewijze meer intenser en tot hooger volmaaktheid kan worden opgevoerd. Uit het voorgaande de betoog zal het wel niemand ontgaan zijn, dat een goede deskundige leiding en degelijke wetenschappelijke vakkennis het bedrijf slechts ten goede kan komen.

Rincon. P. A. EUWENS.

Hudson en Fulton.

HUDSON'S BEROEMDE REIS VAN 1509.
(Vervolg.)

Door dit gevecht haalden de Franschen zich de bittere vijandschap der New-York-Indianen op den hals, terwijl integendeel met dezen strijd, Hudsons vriendschappelijk feest nog 250 jaren in hun tradities voortleefde. Het gevolg was, dat de New-York-Indianen altijd meer vriendschappelijk tegenover de Hollandsche en Engelsche pioniers stonden dan tegenover de Fransche, en dat de Franschen nooit een vasten voet in dezen staat kregen.

Te Albany beantwoordden de Europeanen de vriendelijkheid der inboorlingen door aan hunne Indiaansche bezoekers wijn en agua vitae te geven, „zoodat zij allen vroolijk waren" en er een stomdronken werd."

De betrekkingen tusschen de blanke en roode mannen van 't benedengedeelte der rivier waren echter niet altijd even vriendschappelijk. Dat zij zoo niet waren, was zeer waarschijnlijk meer te wijten aan het bandeloos karakter van Hudson's gemengd scheepsvolk dan aan den meester zelf. Het eerste conflict greep plaats op den 6n. September, terwijl de „Halve Maan" in de benedehaven lag en John Colman met vier anderen in de kleine boot uit waren om de naburige wateren te onderzoeken. Op de een of andere wijs haalden Colman's mannen zich de vijandschap der inboorlingen op den hals en werden aangevallen. Colman werd gedood door een pijl in zijn hals en twee van zijn gezellen waren gewond.

Nog meer werden de wederkeerige betrekkingen gespannen, toen op den 9n. drie Indianen, die als vrienden de „Halve Maan" bezochten, gevangen genomen werden. De een sprong overboord en de twee andere werden in roode buizen gekleed. Op den morgen van den 15n. in de Hooglanden, kropen deze twee door een poort en zwommen weg om later oproer te maken.

Nadat de „Halve Maan" naar beneden gezakt was langs de bergen (of hooglanden) werd op haar terugvaart, op 1 October, een Indiaan, die tegen het roer was opgeklommen naar de poort der hut, gesnapt, terwijl hij bezig was Juels peluw, twee hemden en twee patroon gordels te stelen. De stuurman mikte en doodde hem. De andere cano's bij het schip vluchtten, terwijl sommigen van de inzittenden overboord sprongen en naar de kust zwommen. Een bootje werd bemand en uitgelaten om de gestolen voorwerpen terug te halen, en toen een van de Indianen, die te water was, zich oprichtte en het dolboord vastgreep, sloeg de kok met een zwaard zijn hand af en hij verdronk.

Na deze ontmoetingen is 't niet te verwonderen, dat op den 2n. October, toen de „Halve Maan", blijkbaar in de nabijheid van den mond van de Spuy en Duyvil-bocht was, de Indianen met geweld voor den dag kwamen en de blanke mannen aanvielen. Van den ongelijken strijd tusschen de cano's van uitgeholde boomstammen en de „Halve Maan" van 80 ton, tusschen pijlen en bogen aan den eenen, en de vuurwapenen aan den anderen kant, kon slechts verwacht worden, dat de Indianen werden teruggedreven met een verlies van acht of tien dooden, terwijl de Europeanen ongedeerd ontkwamen onder de beschutting van de groene Hoboken-klip aan de andere zijde der rivier, meer naar beneden.

De „Halve Maan" lag van 2 tot 4 October te Hoboken voor anker, terwijl den 3n. zeer stormachtig was. Op den 4n. verlieten zij de haven en stevenden naar zee. Toen hielden Hudson en zijn mannen raad over hun volgenden tocht. De Hollandsche stuurman stelde voor naar de Davis-straat te gaan. Hudson was tegen dit waagstuk, alth ans om het reeds nu aan te durven. Hij miste eenige middelen, en zijn bemanning was zoo onwillig en oproerig, dat zij hem soms wreed bedreigde. Daarom besloot hij, dat het beste was naar huis terug te keeren. Zij wenden hun voorsteven naar 't Oosten en kwamen 7 November te Dartmouth in Engeland aan. Na een kort oponthoud gingen zij vandaar naar Holland.

De nieuwe Tariefwet van President Taft.

Zoo de tegenstanders der nieuwe tariefwet in den Senaat erin zouden geslaagd zijn, het rapport te laten vallen, zou het congres volgens algemeen gevoelen uit elkaar gegaan zijn, en de revisie dus verdaagd totdat de President een andere buitengewone vergadering bijeen zou roepen of tot de gewone op den eersten maandag in December.

De geregelde partijen in het Huis waren er zelfs trotsch op, dat het rapport slechts met een meerderheid van 12 was aangenomen. Zij zeiden dat het een „verwijt" voor den President was, wijl hij tarieven in het rapport had doen opnemen, die onpopulair waren, en ongetwijfeld zou de breuk tusschen den president en Speaker Cannon grooter worden.

Na de stemming kon men twee interressante dingen opmerken. Het eene was, dat, zoo het onevenredige demokratische ledental van het Huis tegenwoordig geweest was, de demokratische partij de grootste overwinning in haar geschiedenis had kunnen boeken sinds de republikeinen aan 't bewind kwamen. Zij zouden het rapport naar de afdeelingen hebben teruggestuurd met instructies, of anders het hebben doen vallen.

Het tweede was, dat, zoo het bekend geweest was, dat er in het artikel wat betrekking had op het leder slechts een reductie op schoenen van rundleer werd voorgesteld, de republikeinsche partij door eigen, republikeinsche stemmen zou geslagen zijn. De republikeinsche delegatie uit West-Virginia bestaat uit vijf leden. Zij besloten als één geheel te stemmen. Twee waren tegen, drie voor het rapport, zoodat alle vijf met den president stemden. Doch de vertegenwoordiger Gaines zeide, dat zoo de delegatie bekend geweest was met den waren inhoud van 't leder-artikel, alle vijf er tegen zouden gestemd hebben, en hij wist van zeven anderen die eveneens er tegen zouden gestemd hebben. Dan zou het natuurlijk zijn gevallen.

De houding van West-Virginia was teekenend.

De stem van Mr. Scott werd met groote spanning afgewacht. Hij twijfelde nog of hij 't rapport zou steunen of niet.

Terwijl niemand eigenlijk verwachtte dat de wet in den Senaat zou vallen, waren er toch velen, die er niet rouwig om geweest zouden zijn, en de president scheen het zeer te voelen, dat hij, zoo de wet viel, een motie van vertrouwen zou moeten stellen. Daarom was hij evenzeer als de geregelde leiders in de weer om de wankelende Senatoren op zijn hand te brengen.

Volgens het princiep dat tariefagitatie een goed ding is voor politici om het leven er in te houden, stonden de oude tegenstanders in den Senaat nog eens op, met het plan in den Senaat nog grootere poging aan te wenden om het rapport op de Payne-Aldrich-wet te laten vallen dan geschied was in het Huis.

Dagen lang hield men besprekingen. De Senatoren Cummin en Beveridge vestigden de aandacht van den president op dingen in het rapport, die zij zeiden dat het doel van den Senaat en den President zouden verijdelen, en Senator Beveridge zeide: „Nadat Senator Dolliver zijn speech heeft afgestoken, zie ik niet in hoe de president die wet kan onderteekenen."

Er waren tien republikeinsche Senatoren die weigerden voor de wet te stemmen, toen zij eindelijk in den Senaat voorkwam. Deze waren de heeren Brown en Barkett van Nebraska, Crawford uit Noord-Dakota, Beveridge uit Indiana, Dolliver en Cammins uit Jowa, Briston uit Kansas, Nelson en Clapp uit Minnesota en La Follette uit Wisconsin. Toen het rapport was opgemaakt zeide men, dat Brown, Burkett en Crawford er vóór zouden stemmen. Doch thans zeiden de tegenstanders, dat deze drie Senatoren weer in 't rebellen-kamp terug waren, en dat er een groote omkeer van gevoelen zou plaats hebben, als zij hunne artillerie in den Senaat zouden ontladen.

De tegenstanders zeiden, dat er veranderingen in de wet waren aangebracht, die president Taft niet kon goed keuren. Zij zeiden dat deze veranderingen door de afdeelingen gemaakt, in sommige opzichten het karakter van een nieuwe wetgeving dragend, op zoo steelsche wijze waren aangebracht, dat het aannemen van het rapport een schandaal zou zijn.

Senator Dolliver had een lange speech klaar gemaakt, waarin hij zou trachten drie „jokers" in de artikelen aan de kaak te stellen, die zijn partijgenooten geloofden dat het vertrouwen van den president in de wet zou schokken.

De eerste ervan betrof het lederartikel, en Senator Dolliver zou trachten het duidelijk te maken dat de president wreed bedrogen was.

De tweede betrof het timmerhoutartikel. Men zeide dat Senator Dolliver zou aantoonen, dat door een classificatie, door de afdeeling aangenomen, de mogelijkheid zou bestaan om timmerhout in te voeren voor $1.50 per duizend voet, in plaats van $1.25.

Op de derde plaats zou Senator Dolliver aantoonen, dat het katoenartikel verhoogingen bevatte ver boven de Dingley-tarieven, en in zulk een mate, dat zij de wet over het geheele land zou doen veroordeelen.

De tegenstanders zouden het echter bij Dolliver's beweringen niet laten. Zij waren van plan andere omstandigheden te openbaren, waarin de commissie van rapporteurs in het geheim onderhandelde aangaande kwesties, die zij niet in den Senaat durfden brengen. Een daar van, welke Senator Beveridge zeer ter harte gaat, is het tabak-artikel. In dit artikel was door den Senaat besloten dat de prijslijsten uit meer zouden gegeven worden aan koopers van sigaren en tabak. Eene sigaren-winkels-compagnie, zeide men, richtte ten koste van kleine winkeliers, een uitgestrekte zaak op door deze lijsten uit te geven. In het rapport was dit verbod geschrapt. Senator Beveridge beweerde dat dit voor deze sigarencompagnie $2.000.000 per jaar waard was.

Sommige der tegenstanders waren verbitterd over de wijze waarop het plan der tarief-commissie-voorbij gegaan was.

De President verklaarde, dat terwijl er een verandering gemaakt was in dit plan, het hem alsnog in staat stelde experten te benoemen, die buitenlands konden gaan en de kosten, waarde etc. bestudeeren, met het doel om verhandelingen te maken en mogelijk adviseerende tarieven. De eindformuul betreffende de commissie luidt: Om de noodige inlichting te verzekeren, en den president in het vervullen van zijn taak, hem door deze afdeeling opgelegd, en de ambtenaren van het gouvernement in de administratie van de tariefwetten bij te staan, is de president gemachtigd zulke personen te gebruiken als noodig zijn."

Het artikel, zooals het den Senaat passeerde, luidde: „om informatiën te verschaffen, dienstig om den president bij te staan bij het vervullen van zijn taak hem door deze afdeeling opgelegd, en informatiën die nuttig kunnen zijn voor het Congres in de tarief-wetgeving en voor de ambtenaren van het gouvernement bij de administratie der tariefwetten, is de president hierbij gemachtigd zulke personen te gebruiken als noodig kunnen zijn om volledige onderzoekingen en nasporingen te doen met betrekking tot productie, handel en verkeer in de Vereenigde Staten en vreemde landen, en alles wat er op betrekking heeft."

De bedoeling der wet, zooals zij den Senaat werd aangeboden, komt heel sterk uit, in de bepaling aangaande in den vreemde gebouwde jachten en plezier-booten.

Senator Lodge leidde een beweging ten bate van de scheepsbouwers van Nieuw-Engeland om het eigendomrecht van jachten in den vreemde gebouwd, in dit land onmogelijk te maken. Een belasting van 35 percent was in de Senaatswet ingelascht. Daar er eenige twijfel outstond op welke wijze deze belasting moest geheven worden, besloot men een tonnemaats-belasting op te leggen. Men herinnerde er aan dat, toen J. Sloat Fassett belasting-inner van de haven van New-York was, hij een tonnemaats-belasting van $1 per ton trachtte te heffen op Frederik Vanderbilt's jacht „the Conqueror", doch de zaak kwam voor het gerecht, ging voor het Hoogste Gerechtshof en Mr. Vanderbilt won het. Het gold de kwestie naar welken maatstaf betaald moest worden, doch ten slotte duikelde men een oude, langvergeten wet op van 1794, waarbij, ten behoeve van het gouvernement een belasting van $ 2 tot $ 10 werd geheven van rijtuigen en koetsen.

Dit was een ongewone belasting voor schepen en daarom werd er een amendement ingelascht, „dat het de plicht was van den belastingontvanger van de Haven die het dichtst bij de residentie lag van den eigenaar van een in den vreemde gebouwd jacht, "om een som te heffen equivalent aan een tonnemaat-belasting van $7 per ton" op „het gebruik" van zulk een jacht, en bepaalde dat deze tonnemaat-belasting niet zou geheven worden, zoo de eigenaar van het in den vreemde gebouwde jacht de belasting van 35 percent ad valorem betaalde, en dan zou hij op het Amerikaansch register worden ingeschreven. Men was van plan deze wet terugwerkend te maken, om de belasting niet alleen te heffen op de jachten na het doorgaan der wet gebouwd, doch ook op die reeds nu in gebruik zijn. Niets werd er omtrent dit eigenaardig plan om een inconstitutioneele belasting constitutioneel te maken gezegd en de heele zaak had in 't geheim plaats. Geen lid van het Huis behalve de afdeelingen-commissie wist, dat zulk een ongerijmd artikel in de tariefwet was opgenomen, toen het rapport werd aangenomen.

President Taft beschouwde de tariefkwestie als geëindigd en verwachtte ze spoedig te onderteekenen. Een Senator, die een tegenstander, een voorstander, en later een raadgever

van den president was, zeide dat het rapport er door zou komen met een meerderheid van niet meer dan vier. Hij voegde er bij dat het misschien zelfs een meerderheid van slechts twee kon worden.

Charles M. Pepper, die de handelscondities in het buitenland voor het departement van Handel en Arbeid heeft onderzocht, en wiens kennis van zaken de administratie gedurende den tariefstrijd benut heeft, heeft de gevolgen van de Payne-Aldrich-wet op den handel met 't buitenland ontleed en zeide:

„Een belangrijke maatregel met betrekking tot den buitenlandschen handel is de stap om Canada gelijke rechten te geven. Canada koopt nu van ons voor een bedrag van $225.000.000 's jaars, en van beide zijden voelde men dat eenige toenadering dezen handel nog zou doen toenemen. Deze toenadering is gemaakt in het artikel betreffende landbouwgereedschappen. De invoerrechten werden gereduceerd van 20 tot 15 percent ad valorem. Dit is beneden het algemeene Canadeesche tarief op landbouw-gereedschappen, dat van 17½ percent tot 20 percent loopt. Doch daar is ook het voorbehoud bij gemaakt van vrijen invoer van landbouw-machinerieën uit elk land, dat vrij uit de Ver. Staten laat invoeren. Er zijn 300.000 Amerikaansche kolonisten in Noord-westelijk Canada, die aan landbouw-gereedschappen, in Amerika gemaakt, de voorkeur geven. Vele der andere kolonisten, die uit oostelijk Canada inkluis, hebben dezelfde voorkeur. Zoo hun invloed in den loop van enkele jaren het Dominion-gouvernement geen voordeel doet trekken uit het aanbod der Vereenigde Staten, zal het hen die met de toestanden bekend zijn, sterk verwonderen.

In elk geval zal de verantwoordelijkheid op de andere zijde van de internationale grenslijn rusten."

„Ofschoon het artikel met betrekking tot kolen geen directe toenadering tot gelijkstelling bevat, gaat toch het gevolg van de lagere rechten in die richting. Algemeen bedraagt het maximum-tarief op bitumineuze kolen 58 cts. (amerik.) per lange ton.

In 't vervolg zullen de rechten op kolen in de Vereenigde Staten geïmporteerd uit Canada of van elders 45 cts. per ton zijn. Zoo de Canadeesche fabrikanten en de Canadeesche verbruikers, die voor vrijen koleninvoer uit de Ver. Staten geageerd hebben, nu niet ageeren voor vermindering van de bestaande rechten, ten minste tot op eenzelfde hoogte als de rechten in de Ver. St., dan zullen zij de kans van belangrijke voordeelen te verkrijgen laten voorbijgaan.

Zooals met de landbouwgereedschappen, gaat de beweging hiervoor van Washington naar Ottawa over en zal zich vandaar waarschijnlijk over het Dominion-gouvernement uitstrekken."

„De Payne-Aldrich-wet heeft een tweevoudige betrekking tot de vreemde markten. Het lijdt geen twijfel, dat de minimum-bepaling voordeelig zal werken. Geen land, dat op groote schaal naar de Ver. St. uitvoert, zal de kans willen beloopen van de maximum-bepaling op zich toegepast te zien door voor onze fabrikanten verschil te maken en Amerika hooger invoer te laten betalen dan eenig ander land. Naar alle waarschijnlijkheid kunnen wij er op rekenen toegang te krijgen tot de markten in Europa op gelijke voorwaarden als onze mededingers.

„Het tweede gevolg komt voort uit de betere positie waarin de fabrikanten in de Ver. St. zullen geplaatst worden om ruw of half ruw materiaal te betrekken.

Dit is vooral het geval met het metaal-artikel. Het vormt de basis voor een zeer grooten uitvoer van gereedschappen, machinerieën, ijzerwaren en landbouw-machines. De verminderde rechten op ijzererts zijn verbonden met de verminderde rechten op ruw en staaf-ijzer, staven, houtblokken en andere artikelen, die ruwe materiaal zijn voor een groote verscheidenheid van verder te verwerken produkten. Al zullen de lagere rechten geen groote vermeerdering te weeg brengen in den invoer van dit ruwe materiaal, zoo zullen zij toch helpen om de prijzen binnenlands omlaag te houden op concurreerende hoogte.

„Zoo met betrekking tot ruw ijzer de tegenwoordige bedrijvigheid aanhoudt, kan de toestand van 1905-1906 terug keeren. Toen waren de inlandsche fabrieken niet in staat de aanvragen te voldoen, en de afnemers gingen buitenslands en betaalden premies om de overblijvende voorraad van Engelsch ruw ijzer te bekomen. In dien nood hadden de rechten van $4 iets van een druk. Met de lagere tarieven zal de toestand meer dan voldoende zijn. „Het belang van het metaalartikel voor vele takken van amerikaansche nijverheid ligt in de houding van Europa. Krachtige pogingen zijn er door Europeesche fabrikanten aangewend om den handel in machinewerktuigen, gereedschappen, ijzerwaren etc. die door de Ver. St. gedreven wordt machtig te worden. Zij hebben een grooten voorsprong gedaan door amerikaansche machines, van minder kwaliteit na te bootsen die zij tegen lagere prijzen verkoopen. Toch bleef de voorkeur voor amerikaansche machines bestaan, doch de Amerikaansche fabrikanten bereikten een punt waarop het moeilijk was hun kwaliteit te handhaven op de hoogte der prijzen die hen de markt bracht. Het was een kwestie om het ruwe materiaal betrekkelijk goedkooper te krijgen of anders de kwaliteit te verminderen. Nu zullen zij in staat staat zijn hun standaard te handhaven.

„De zaak van vrije huiden, hoofdzakelijk behandeld met 't oog op de inlandsche markt, heeft ook een belangrijken invloed op den buitenlandschen handel. Een groote zaak ontstond er in den verkoop van Amerikaansche schoenen op vreemde markten en men begon te erkennen, dat de Ver. St. geroepen waren de schoenmaker der geheele wereld te zijn.

Onder de vorige wet hadden de fabrikanten in naam het voordeel van vrije huiden op goederen voor export, doch in der daad genoten velen het volle voordeel dezer wet niet. Nu kunnen zij de vreemde markt onbelemmerd begunstigen. In vele Europeesche steden is de Amerikaansche schoen-fabrikage nagebootst om de concurrentie der Ver. St. tegen te gaan. Het product van deze fabrieken wordt aangekondigd als Amerikaansche schoenen, doch na een proef vroegen de klanten Amerikansche schoenen, „made in the United States." Zonder twijfel zal dit soort van aanvraag aanhouden.

Het vrije huiden-artikel heeft ook een directen vloed op onzen Zuid Amerikaanschen handel. De Argentijnsche republiek, die een van de hoofdbronnen van aanvoer is, is onze beste klant voor landbouwgereedschappen. Met 't oog op dit feit en op het tweede feit dat de Argentijnsche republiek bijna driemaal meer van de Ver. St. koopt dan aan ons verkoopt, zijn er op verschillende tijden voorstellen gedaan van groote voordeelen, welke onzen handel zouden te goeden komen zoo de markt voor huiden vrij gemaakt werd. Thans is dat geschied.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Woensdag a. s., 8 September, zal de Eerw. Frater Oswaldus zijn zilveren jubilé vieren als lid der Congregatie der Eerw. Fraters van Tilburg.

Frater Oswaldus, Petrus Steeks, werd te Deurnen geboren, trad den 8sten September 1884, te Tilburg in de Congregatie der Allerheiligste Maagd, Moeder van Barmhartigheid, vervulde verschillende bedieningen aldaar en vertrok in 1897 naar Curaçao om zich aan het R. K. Onderwijs alhier te wijden. Sinds Maart 1897 is Frater Oswaldus verbonden aan de St. Vincentius-school aan de Overzijde.

Van harte wenschen wij den Jubilaris geluk met dit voor hem zoo gedenkwaardig feest en hopen, dat hij nog lang en met vrucht werkzaam moge blijve aan het Bijzonder Onderwijs in onze Missie.

Havenverkeer.

Van 16—31 Aug. liepen onze haven binnen:

Stoomschepen	12
Goeletten	29
Bijlanders	30
Brik	1
Totaal	72 schepen,

makende met de 60 schepen der eerste twee weken een geheel van 132 voor de maand Augustus. Verleden jaar was het 42+41, of 83 schepen voor dezelfde maand.

***

Onze geachte Collega, *De Curaçaosche Courant*, berichtte verleden week, dat de Heeren E. W. Evertsz en L. M. Leezer, aan wie vergunning werd verleend tot het doen van de noodige opnamen, opmetingen, boringen enz. op Curaçao, om te onderzoeken op welke wijze de haven van Willemstad en van het daarmede in verband staande Schottegat in orde kan worden gemaakt zooals voor de groote scheepvaart zal blijken noodig te zijn, zullen vergezeld worden van de ingenieurs O. C. A. van Lidth de Jeude en A. J. M. Meesters. Genoemd gezelschap kan eerstdaags hier worden verwacht.

Hr. Ms. Utrecht.

is Woensdagmiddag naar Amerika vertrokken om bij de Hudson-Fultonfeesten onze natie officieel te vertegenwoordigen.

Onze Vloot.

De afdeeling „Curaçao," dezer Nederlansche Vereeniging heeft hare leden alleraangenaamst verrast met de toezending van de vroeger door ons besproken reproductie van het schilderij „Onze vloot tot 1903" door Chr. Dommelhuizen. Een uitstekende reclame, zoowel voor onze scheepsmacht als voor de Vereeniging.

Uit de hoogst belangrijke brochures, welke tegelijkertijd werden verspreid onder de leden, hopen wij eerstdaags iets aan te halen.

Ten Afscheid.

De Administrateur van Financiën, de Heer C. Statius Muller, zal met zijn geachte familie morgen per *Prins der Nederlanden* met verlof naar Nederland vertrekken tot herstel zijner gezondheid. Wij wenschen ZHEG., en familie een voorspoedige reis, behouden aankomst en een algeheel herstel.

Administrateur van Financien.

De Heer J. H. Perret Gentil, hoofdcommies ter Administratie van financiën, is, met ingang van den dag van vertrek uit de kolonie van den Heer C. Statius Muller, Administrateur van Financiën, tijdelijk belast met de functiën van Administrateur van financiën.

Nieuwe Consul.

Het is ons een waar genoegen te kunnen melden, dat de Regeering van Venezuela reeds zoo spoedig een waardigen opvolger heeft benoemd van den te vroeg ontslapen Heer S. Senior Jr., als consul van Venezuela, in de persoon van den Heer H. Leyba, Venezolaan van geboorte, maar, door langdurig verblijf op Curaçao, ook onze Kolonie ten zeerste genegen en met zeer vele Curaçaonaars bevriend. Wij verwachten van zijn optreden zeer veel goeds.

Decoraties.

Het heeft Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin behaagd ter gelegenheid Harer verjaardag den Heer Maurits S. Lansberg, Kantonrechter alhier te benoemen tot Ridder in de orde van Oranje-Nassau, den Heer J. F. L. Romijn Deurwaarder, te begiftigen met de gouden medaille dezer orde en den Heer George Marchena, kaptein der Gouvernementsschoener *Gouverneur van Heerdt*, met de bronzen medaille.

Aan allen onze oprechte gelukwenschen.

De Koninginnedag

werd dit jaar met meer dan gewone opgewektheid gevierd; er was een massa volk op de been, die echt feest vierden, ofschoon sommige punten van het program uit gebrek aan deelnemers niet konden worden uitgevoerd. Het vlaggen was algemeen, de Societeiten en het Gouvernements huis waren geïllumineerd.

Een bijzonder woord van lof mag niet onthouden worden aan onze lustige militaire muzikanten. Zij hebben het zwaar te verantwoorden gehad, maar speelden immer even opgewekt. Met voorzichtig beleid wist ook de Politie de orde uitstekend te handhaven.

Steun voor de kunst.

Opnieuw hadden wij het voorrecht een crayonteekening te zien van Mej. A. C. N. van de Wall Dovale, een trouwe reproductie van het bekende schilderij *Consolatrix afflictorum*.

Opnieuw vestigen wij er de aandacht op, dat Curaçao vele goede krachten rijk is, die met een weinig steun tot voller ontwikkeling konden gebracht worden.

Zijn er geen kunstvrienden, die deze jeugdige krachten wat steun willen verleenen en vooruit helpen?

Aardbeving.

Zaterdagavond werd een tamelijk hevige schok gevoeld, welke vergezeld ging van een windstoot en onderaardsch gerommel.

Cholera in Nederland!

Het *Boletin Comercial* maakte Zaterdag ll. een cabelgram uit Rotterdam bekend, waarin bericht werd, dat aldaar aan boord van een schip verschillende gevallen van cholera waren ontdekt en alle zieken naar de quarantaine gezonden. De Burgemeester deelde in den Gemeenteraad mede, dat 5 personen aan cholera waren gestorven en 9 verdachte gevallen geconstateerd waren. Den volgenden dag werden 3 nieuwe gevallen vast gesteld. Daags daarna stierven er 3 personen aan cholera.

Een cabelgram uit Den Haag, dato 30 Augustus, was heel erg alarmeerend. De cholera had zich verspreid en vertoonde zich op verschillende plaatsen o. a. ook te Amsterdam waar 90 personen onder observatie werden gesteld.

Uit de Nederlandsche bladen met de laatste mail ontvangen blijkt nu dat de gevreesde ziekte al vroeger in Nederland was binnengeslopen, hoogstwaarschijnlijk met een schip afkomstig uit St. Petersburg. In *De Maasbode* van 7 Augustus lazen wij, dat de Choleralijder 6 Augustus ontslagen werd uit de quarantaine-inrichting, nabij Poortershaven in de Nieuwe Waterweg. De uitwerpselen werden nog onderzocht, doch bevatten geen cholarakiemen meer.

Een cabelgram uit Rotterdam, dato 31 Augustus, meldt, dat van af het uitbreken der ziekte in het geheel aldaar 10 menschen aan cholera zijn gestorven, 17 choleralijders nog verpleegd worden en 74 personen in observatie zijn.

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand Juni werd ingebracht:

Curaçao:	
Willemstad	f 4,287,16
2e district	19.90
3e „	1,50
4e „	15,—
5e „	6,50
Bonaire:	
Kralendijk	928,60
Rincon	38,25
Aruba:	
Oranjestad	89.—
3e district	5.—
Philipsburg, St. Mart. NG.	397,25
Oranjestad, St. Eust.	301,75
Bottom, Saba	9,25
Windwardside „	268,60
Totaal:	f 6,367,01
Teruggevraagd werd:	f 4,444,01

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

208 ratten en
365 muizen.

Amerikaansche Tariefwet.

Frankrijk.

Parijs, 6 Aug.—Mr. Jusserand, de fransche gezant te Washington, is van uit New-York hier aangekomen. Hij gaat met het gouvernement den toestand bespreken, veroorzaakt door de aanneming van het nieuwe amerikaansch tarief en alle verdere zaken, waartoe de toepassing van het nieuwe tarief aanleiding zal geven.

In een onderhoud heeft M. Jusserand heden de vaste overtuiging uitgesproken, dat deze besprekingen tot iets goeds zullen leiden en dat de maximum-rechten niet zullen worden toegepast op den franschen invoer. Hij voegde er de volgende woorden nog aan toe:

„Ieder andere oplossing schijnt slechts een tarieforlog te zullen verwekken, waarvan de gevolgen noodlottig zullen zijn."

De Gezant heeft daarbij ook verklaard, dat hij ten zeerste getroffen was geweest door de sympathiebetuigingen van het amerikaansche volk ten opzichte van Frankrijk, vooral bij de feesten van San Francisco en die van het driehonderdjarig bestaan van de ontdekking van het Champlain-meer.

Duitschland.

Berlijn, 6 Aug.—Het Staatsdepartement van Washington heeft den Minister van Buitenlandsche Zaken bekend gemaakt, dat de handels-

overeenkomst tusschen Amerika en Duitschland na zes maanden en tien dagen, te dateeren van gisteren, als vernietigd zal beschouwd worden.

Alle artikelen zijn volledig medegedeeld per telegram aan de Frankforter Zeitung en de uittreksels ervan door de andere dagbladen publiek gemaakt.

De aanneming der nieuwe tariefwet wekt een levendige ontevredenheid in Duitschland, waar het nieuwe tarief als zeer noodlottig wordt gebrandmerkt.

Voor 't oogenblik heeft het echter volstrekt niet den schijn, dat de Duitsche regeering zin heeft er op te antwoorden door een hooger opvoeren der douane-rechten op Amerikaansche koopwaren.

Het nieuwe tarief zal eenvoudig worden aangenomen en de Duitschers zullen trachten er het grootst mogelijk voordeel uit te trekken.

De „Moniteur Local" zegt het te hebben vernomen uit geloofwaardidige bronnen, dat naar aanleiding van het nieuwe tarief, door het Congres van Washington aangenomen, Duitschland spoedig zal laten weten dat het plan bestaat om voorloopig zijn handelsverdrag met de Ver. Staten te verbreken en in onderhandelingen te treden voor een nieuwe overeenkomst of handelsverdrag.

Courrier des E. U.

Nederland.

Het Nederlandsche gezantschap te Washington deelt in het Hbl. mede dat bij amendement op de Tariefwet door den Senaat der Ver. Staten de o. a. voor Nederlandsche schepen bestaande vrijdom van tonnengelden is afgeschaft.

Elk schip zal bij een bezoek aan een haven 30 cts. per ton moeten betalen, tot ten hoogste f 1,50 's jaars.

De nieuwe groote mailbooten der Holland-Amerikalijn worden dus belast met f 25.000 á f 30,000 's jaars aan tonnengeld.

—Na aanneming der nieuwe tariefwet in de Vereenigde Staten van Amerika heeft de Regeering van die Republiek op 7 Aug. jl. de overeenkomst met Nederland van 16 Mei 1907 opnieuw en thans definitief opgezegd.

Volgens artikel VI dier overeenkomst zal zij dus den 7en Augustus 1910 buiten werking treden. Het bericht in de Nederlandsche Staatscourant van 30 en 31 Mei en 1 Juni, no. 125, komt hiermede te vervallen.

Koloniaal Museum te Haarlem.

In het pas verschenen jaarverslag lezen wij:

Natuurproducten van de eilanden Curaçao en Aruba werden gezonden door den heer A. Hermus (fr. Radulphus, Directeur van 't Colegio Sto. Tomas) te Curaçao. Was deze collectie in hoofdzaak voor de scholen bestemd, een deel was belangrijk genoeg om in het Museum geplaatst te worden. Wij noemen o. a. vruchten en zaden van Hura crepitans, Swietenia Mahagoni (mahonie-boom), aloë van Aruba in de schaal van een kalebas gegoten (de aldus verpakte aloë brengt meer geld op, dan wanneer ze verpakt wordt in ruwe kisten), cachou gom, wilde katoen van Curaçao, agavevezel. Verder phosphorzure kalk en goudhoudende gesteenten; rug- en buikschilden van schilpadden, zaagtanden van zaagvisschen, reuzenduizendpooten, zeeapels en eenige koralen.

De Curaçaosche Tabak.

Zooals men weet is aan het Koloniaal Museum te Haarlem ook een informatie-bureau verbonden. Dr. Greshoff, de Directeur, beantwoordt steeds welwillend de hem gestelde vragen. Zoo werd uit Curaçao gevraagd:

„Zou ik u mogen verzoeken eene kleine hoeveelheid (een paar KG.) hier geplante en geoogste tabak te willen onderzoeken en te doen taxeeren. Het zaad werd gewonnen van hier wildgroeiende planten, en het blad is reeds veel beter dan dat van de ouders. Veel last had ik van een bladluis, waartegen ik het volgende seizoen andere middelen zal beproeven."

Het antwoord luidt: Een tweetal geachte tabaksmakelaars te Amsterdam waren zoo goed aan ons Museum ter zake hun deskundige voorlichting te schenken. Wij vestigen de aandacht op de belangrijke economische beschouwing, die de adviseur sub I aan zijn beoordeeling der tabaksmonsters toevoegt:

1. „Het spijt mij geen gunstig rapport te kunnen uitbrengen; afgescheiden van het feit, dat de tabak nog niet voldoende is gefermenteerd, brandt het blad echter absoluut niet op de sigaar, hetgeen toch een eerste vereischte is. Algemeen beschouwd, is het een product van geringe waarde, en als dekmateriaal onbruikbaar. De groote quantiteit dek-tabak die van Sumatra en Java wordt aangevoerd, bemoeilijkt zeer de concurrentie van nieuwe aanplantingen in andere landen, waarvoor in de eerste plaats veel kapitaal wordt vereischt, zonder steeds uitzicht op een gunstig resultaat te geven. Daarbij komt nog, dat de productie van Sumatra- en Java- dektabak zich voortdurend uitbreidt en het quantum nu reeds meer dan voldoende is om in de wereldconsumptie te voorzien, hetgeen doet voorzien dat overproductie niet kan uitblijven. Behoefte aan deksoorten bestaat dus voor het oogenblik niet. Is de loonstandaard in Curaçao echter van dien aard, dat goedkoope werkkrachten verkrijgbaar zijn, dan zoude eerder aan aanplant voor kerf-soorten gedacht kunnen worden; deze toch vorderen eene minder zorgvuldige behandeling, sorteering etc., waardoor zij den producent minder kosten; Java-kerf wordt b. v. tot: 11 á 12 c. p. ½ K.G. entr. franco Amsterdam verkocht, welke prijs nog voldoende winst voor den importeur afwerpt. Uit het bovenstaande blijkt dus, dat het alleen afhangt van den prijs, waartoe die soorten hier kunnen worden geleverd, die zooveel mogelijk goeden brand aan lichtsoortigheid moeten paren. Allereerst zouden dus meerdere proefnemingen moeten plaats vinden!"

Wegens plaatsgebrek moet het tweede rapport tot de volgende week blijven staan.

HERINNERINGEN AAN BARCELONA.

In *De Tijd* schreef L. L. de volgende persoonlijke herinneringen.

Barcelona, Brandewijn, Bommen!

Deze drie B's zijn gewoonlijk onafscheidelijk verbonden in het brein van den krantenlezer. Toch kan men maanden lang in de stad verblijven, zonder meer van den brandewijn bemerkt te hebben, dan een heel klein glaasje van dit vocht, door een enkel cafébezoeker met een groot glas water vermengd. De eigenlijke „consumptie van dien zeer oneigenlijken wijn," schijnt aan buitenlanders overgelaten te worden. Ook zal men er niet licht een beschonkene ontmoeten; trouwens in heel Spanje niet. En de Spaansche soberheid gaat zoover, dat men zelfs zijn glas koffie nog met water aanlengt.

De kans, om met bommen kennis te maken, moge betrekkelijk grooter zijn dan elders, maar absoluut is zij gering in de reuzen-stad met haar 600.000 inwoners. De eenige reden, waarom het mogelijk is, dat een handjevol anarchisten van de daad en een paar revolutionairen (republikeinen en socialisten, waarbij zich, zooals gewoonlijk, het nationaal en internationaal gespuis der groote steden aansluit) een dergelijke stad soms dagen lang vermag te terroriseeren, is, omdat zij de eenigen zijn, die een organisatie hebben. De Spaansche overheid mist evenals hare Italiaansche collega alle organiseerend talent en de Spanjaard is in dit opzicht de tegenvoeter van den practischen Engelschman of Amerikaan. Bij buitengewone gebeurtenissen, zooals de ramp van Messina of de oorlog van Marokko, is de verwarring dan ook een grenzenlooze in de Latijnsche landen.

Gelukkig bezit Spanje in zijn „guardia civil-" door de Nederlandsche pers meestal letterlijk, doch onjuist, door „burgerwacht" vertaald, een prachtig wapen tegen de allerergste ruststoring. Deze keurbende, 't dichtst naast aan onze marechaussee verwant, is het, die in tijden van beroering gewoonlijk redt, wat er nog te redden is, die de eerste slagen ontvangt en die in moeilijke tijden aan de overheid gelegenheid geeft, om althans voor het oogenblik maatregelen tot rustherstel te nemen. Wel heeft iedere groote stad zijn „municipalos", de gewone politie-agenten, benevens een aantal direkt onder den Minister van Binnenlandsche Zaken ressorteerende en veelal met de municipalos niet al te best harmonieerende agenten, maar zonder de Guardia zouden de heeren apachen in Spanje nog heel wat brutaler zijn. Er zijn nog meer soorten van rustbewaarders. De eigenlijke burgerwacht, de „Sarnaten" in Katalonië, verschilt met de provincie. Bovendien heeft men nog de „mozos de escuadra", Katalaansche veldwachters, die ook wel naast de douanen douanediensten verrichten. Een vreemde indruk maken de „mozos" met hun hoogen hoed, waarvan de linkerrand is opgewipt, en hun „alpargatas", touw-sandalen, waar de bloote voet doorheen kijkt; heer van boven, landlooper van onder, en soldaat daartusschenin. Eindelijk zijn er nog de „serenos", en de „vigilantes", de openbare en de particuliere nachtwakers; de eersten veelal nog met een piek en een lantaarn voorzien.

De herhaalde verstoring der openbare orde in Spanje is minder te wijten aan de veelsoortigheid der zeven merken van rustbewaarders, dan aan het onpractische, planlooze optreden der overheid. Eerst laat men jaren lang de gemoederen door raddraaiers in woord en geschrift ophitsen tegen het koningschap, den godsdienst en de maatschappij, en als dan de vlam uitslaat, zijn de brandspuiten nog lek erbij. Welk een kontrast met het republikeinsche Frankrijk! Daar worden de Katholieken op allerlei wijzen gekneveld en beroofd, omdat zij heeten tegen de Republiek te ageeren, wat dan altijd nog maar in sommige kranten en — naar de Republikeinen beweren — op sommige scholen gedaan wordt. De door de revolutionairen steeds luide gehuldigde „vrijheid", ten minste van woord en geschrift, wordt dus in de praktijk door die lui zelve alleen aan hun eigen toegestaan.

Begrijpelijk, tot zekere hoogte, is de inconsequentie, de illogica, der „vrijheids-mannen" er niet minder tastbaar om. 't Is er mede, als met het liedje van gewetensvrijheid.

Nu, in het monarchale Spanje schijnt de Regeering bevreesd, om een paar dozijn schreeuwers en evenveel kranten onschadelijk te maken, waarschijnlijk om niet voor „achterlijk", „niet-modern", enz. door te gaan. En toch waren gruwelen, als onlangs nog hebben plaats gehad, gemakkelijk te vermijden geweest door preventief optreden. Dan waren er niet lafhartig kloosterlingen vermoord, kerken, scholen en kloosters in brand gestoken! Merkwaardig, dat het altijd geestelijken en geestelijke goederen zijn, die het moeten ontgelden. Wat kunnen nonnen, schoolbroeders en priesters en kerkgebouwen er aan doen, indien de Regeering misslagen begaat, gesteld, dat er inderdaad een misslag begaan is met den oorlog in Marokko.

De Spaansche priester bezit niet eens stemrecht. En wordt de ontwikkeling en beschaving van het volk bevorderd, indien men een vuurtje maakt van de schoolbanken, zooals in 1901 in Matarö, Sabadell en Tatarrassa? Toch schimpen de anticlericalen altijd op het met opzet dom houden van het volk door de geestelijken. Anti-clericalisme is, evenals alcoholisme, een ziekte, die de rede benevelt en de wil tot tuchteloosheid en vernielzucht neigt. Zonder de religieuze onderwijzers (escolapias, Jezuïeten, Maristen, enz.) ware het Spaansche analfabetisme zeker dubbel zoo groot. Het vermoorden van schoolbroeders en het in brand steken van scholen bewijst dus, dat het den radicalen mannen van de „verlichting" en „den" vooruitgang niet om onderwijs, maar om revolutie en godsgienstbestrijding te doen is. Waren er slechts een dozijn „guardias civiles" geweest, toen de muiters hun heldendaden tegen nonnen en weerlooze kloosterlingen pleegden!

Ik heb ze aan het werk gezien die kranige kerels, met hun ernstige uniform, half soldaat, half gerechtsdienaar. Ook toen was door een paar honderd revolutie-mannen de algemeene staking geproclameerd en den weinig of niet georganiseerden werkmansstand opgedrongen. Dien Maandag van Februari waren alle winkels gesloten, alle verkeer was stop gezet, zelfs een lijkstoet werd gedwongen om te voet te gaan. De heele rambla, — een hoofdverkeersweg van de oudestad — krioelde van werklieden en... gespuis. Geen vrouw, geen politieagent dorst zich op straat te wagen. Alleen op de reusachtige plaza de Cataluna hadden zich een dozijn „guardias" te paard vertoond. En gedurende twee volle uren, van 's ochtends 11 tot 12, heeft dat handjevol het geheele leger van revolutionairen, zooal niet in bedwang gehouden, dan toch belet tot erger baldadigheden over te gaan. Hoe zij ook werden uitgejouwd, gesard, met vuil en met steenen gegooid, zij bleven op hun post. Wel is waar durfden zij niet te schieten, uit vrees van dan een prooi der overmachtige volksmassa te worden, maar wie hun te na kwam werd gevangen genomen. Nog zie ik hoe een vijftal kerels met de boeien aan tegen een krantenkiosk gehurkt, hun bewakers bleven bespotten en welk een inspanning het dezen kostte om zich te blijven beheerschen.

Advertentiën.

UITVOERING

TER EERE VAN DEN VERJAARDAG VAN

H. M. Onze Geeerbiedigde Koningin

TE GEVEN DOOR

De Jongelieden Afdeeling van het A. N. V.

met welwillende medewerking van verscheidene

Dames en Heeren

op

Zaterdag 4 September 1909.

PROGRAMMA.

1. Openingswoord van den Voorzitter.
2. Jongedameskoor onder leiding van Mej. L. STEUR.
   1. Wilhelmus.
   2. Een babbeltje — CATH. v. RENNES.
   3. Zomeravond — „ „ „
3. Opmarsch van de Jongelieden onder 't zingen van het Bondslied: verder staafoefeningen en daarna afmarsch met Zang. Leider de Heer H. MANUEL.
3. Quartet, bestaande uit de Heeren J. MONSANTO, S. E. L. MADURO, E. H. L. MADURO en M. L. MADURO.
   Frühlings Erwachen — ROMANZE VON E. BACH.
5. Oefeningen aan de Brug door de Jongelieden.
6. Jongedameskoor.
   4. Kikkerliedje — J. P. J. WIERTS.
   5. Wiegeliedje — CATH. v. RENNES.
   6. Van een geweldig jagertje — CATH. v. RENNES.
7. Solo fluit van den Heer C. BOSKALJON.
   Air Varié — TH. HERMANN.

PAUZE.

8. Stijfkopje.

Blijspel in één bedrijf door Jonkvr. SOPHIE WICHERS.

Personen: Juffrouw Bizarre, oud 86 jaar, Mej. N. N.
Clara, „ 24 „ „ E. v. R.
Madeleine, „ 16 „ „ L. S.

9. Soli viool, van den Heer R. W. F. BOSKALJON.
   1. Air op de G—snaar — J. S. BACH.
   2. Carnaval of Venice — DANCLA.
10. Jongedameskoor.
   1. Jantje „Ik kan niet." — J. P. J. WIERTS.
   2. De historie van Prins Muizepoes. — CATH. v. RENNES.
   3. Het Koningskind — TIERIE.
11. Standen van de Jongelieden.
12. Quartet, bestaande uit de Heeren J. MONSANTO, S. E. L. MADURO, E. H. L. MADURO en M. L. MADURO.
   Fedora Waltz — P. BUCALOSSI.
13. Apotheose met Zang en Muziek.

De uitvoering zal opgeluisterd worden door de grammophoon van den Heer W. A. C. WILLEMSEN.

Aanvang des avonds 8 uur.

☞ Alleen leden en begunstigende leden der Jongelieden Afdeeling hebben vrijen toegang.

TOEGANGSKAARTEN F. 0.75.
KINDEREN F. 0.50.

—TE VERKRIJGEN BIJ—

DE LANNOY & Co., Botica „Central"
Botica „Nueva", MEYER & ARAUJO en Club „De Gezelligheid

Namens het Bestuur
H. J. VOOREN, Voorzitter.
S. E. v. J. LAMPE, Secretaris.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO